

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس کارشناسی ارشد

رشته علوم و فنون قرائات

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه علوم قرآن و حدیث

مصوب ..... جلسه شورای دانشگاه

آذرماه ۱۳۹۶

فهرست برنامه

شماره صفحه	عنوان درس
۱	تجوید قرآن
۳	تاریخ قرائت و کتابت قرآن
۵	مبانی و کاربرد وقف و ابتدا
۷	اصول و فروع قرائات (۱)
۹	اصول و فروع قرائات (۲)
۱۱	زیباشناسی قرائات
۱۳	روش تحقیق
۱۵	تفسیر با رویکرد قرائات (۱)
۱۷	صوت و لحن (۱)
۱۹	صوت و لحن (۲)
۲۱	صوت و لحن (۳)
۲۳	اعراب قرآن
۲۵	قرائت و مستشرقان
۲۷	علوم قرآنی
۲۹	زبان تخصصی
۳۱	فقه الحدیث
۳۳	تفسیر با رویکرد قرائات (۲)
۳۵	قرائت متون کهن
۳۸	روش تدریس تخصصی قرآن

قرآن یگانه شاهکار ادبی و متنی وحیانی و بهره‌مند از سرایشی الهی است که از همان اوان نزول در ساحت قلوب مخاطبان خود چنان موثر افتاد که همگان عاجزانه بر آستانش سر ساییدند و گزاف نیست که بتوان این همه را مرهون شیوایی و جذبه‌هایی دانست که در تلاوت سرشار از لطافت این متن آسمانی خود را باز می‌نماید. متن موسیقایی با هارمونی متوازن که برخوردار از تعنی ویژه‌ای که در ملکوت الفاظ آن ظهور و بروز یافته و مسلمانان باورمند آن را از ابتدای نزول تاکنون بدان‌سان تحت تاثیر خود قرار داده تا آنجا که مشاهده می‌گردد؛ پس از گسترش دانش‌های تنغیمی، قاریان قرآن در ترویج آن سخت کوشیده و با بهره گرفتن از اصوات تمرین شده و با آگاهی از احکام تلاوت و رعایت شئون الهی در القاء مفاهیم والا و گسترده آن به مخاطبان خویش گام‌هایی استوار برداشته‌اند. این تحول که اوج آن را می‌توان در قرن حاضر جستجو نمود باعث گردید تا ابتدا در کشورهای مسلمان عرب زبان همانند مصر، الجزایر، لیبی، تونس، مراکش و عربستان و... دانش علوم و فنون قرائت قرآن کریم به شیوه‌ای آکادمیک تدوین و تدریس گردد در دانشکده‌هایی که به همین منظور تاسیس گردید و به کلیه القراءات اشتهار یافت. در ایران پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی و با توجه به این نکته که شاهد شکوفایی استعدادهای قرآنی و بالندگی جوانان در عرصه‌های گوناگون علمی و هنری بوده و هستیم، همچنین در عرصه رقابت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای شاهد هستیم که جوانان در مسابقات حفظ و قرائت و تفسیر قرآن گوی سبقت را از همگان ربوده و قله‌های افتخارآفرینی را در این راستا فتح کرده‌اند و همین بارقه‌ای گردید تا مسئولین آموزش عالی کشور به منظور ایجاد ساختاری آکادمیک در حوزه آموزش و پژوهش علوم و فنون قرائت قرآن کریم همسو با دیگر کشورهای اسلامی به تاسیس رشته‌ای با همین نام همت گمارده تا از آغاز به دنبال پژوهش در این دانش و تربیت محققان و متخصصان مسلط به دانش قراءات و علم الاصوات و سبک‌های تلاوت در جامعه اسلامی بپردازند به منظور ارتقاء علمی مناسب و در شأن خود که طبعاً دانشجویانی که در مقطع تحصیلات تکمیلی پا به عرصه این دانش گذارده ضمن آموزش با اصول قراءت‌های هفتگانه و سیر تحول تاریخی این دانش و الحان موسیقایی قرآن و سبک‌های تلاوت اساتید مبرز به گونه‌ای آکادمیک و راهبردی آشنا شده و زمینه‌ساز تحقق فرهنگ ترویج قرآن در جامعه آرمانی مبتنی بر آموزه‌های دینی را بیش از پیش فراهم می‌سازند.

۲- تعریف

دوره کارشناسی ارشد علوم و فنون قراءات دوره تخصصی در زمینه آگاهی‌یابی از اصول قراءت‌های قرآنی، زبان‌شناسی عربی به ویژه آواشناسی گفتاری و شنیداری و اصول موسیقایی و الحان عربی دخیل در قراءت قرآن است که دانشجو پس از گذراندن مجموعه‌ای هماهنگ از دوره‌های عملی و نظری و فعالیت‌های آموزشی پژوهشی در پایان دوره به اخذ مدرک کارشناسی ارشد نایل می‌گردد.

۳- اهداف

- تربیت قاریان به منظور آشنایی با مکاتب لحنی و ردیف‌های آواز تلاوت موزون قرآن
- تربیت قاریان به منظور آشنایی با روش‌های مختلف قاریان مشهور جهان اسلام
- تربیت قاریان به منظور آشنایی با تخصص در سبک‌شناسی قراءات مختلف
- توانمندسازی دانشجویان در بازشناسی وجوه زیباشناسی موسیقایی زبان قرآن
- ایجاد توانمندی دانشجویان در حوزه لحن‌های تنغیمی
- تحقیق و تتبع در متون کهن قراءت و به روز رسانی آنها
- ایجاد توانمندی دانشجویان در حوزه نسخه‌های کهن در موضوع دانش قراءات و تجوید قرآن
- توانمند سازی دانشجویان در پاسخ به شبهات مستشرقان در حوزه قراءات قرآن.

۴- واحدهای درسی

دانشجویان کارشناسی ارشد رشته علوم و فنون قراءات موظف به گذراندن ۳۲ واحد درسی هستند که از این تعداد، ۲۰ واحد دروس تخصصی- اصلی، ۸ واحد دروس اختیاری هستند و ۴ واحد به پایان‌نامه اختصاص دارد.

تغییرات دروس:

جدول (۱): تغییرات دروس اصلی - تخصصی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد جدید	نوع تغییرات				عنوان قدیم	تعداد واحد قدیم	توضیحات
			عنوان	محتوا	منابع	واحد			
۱	تجوید قرآن	۲	*	*	*	-	۲	تکمیل عنوان و سرفصل	
۲	تاریخ قرائت و کتابت قرآن	۲	*	*	*	-	۲	تغییر عنوان	
۳	صوت و لحن (۱)	۲	-	*	*	*	۲	تغییر سرفصل	
۴	صوت و لحن (۲)	۲	-	*	*	*	۲	تغییر سرفصل	
۵	مبانی و کاربرد وقف و ابتدا	۲	*	*	*	*	۲	تجمیع واحد و تغییر عنوان	
۶	اصول و فروع قرائات (۱)	۲	*	*	*	-	۲	افزایش به ۲ واحد به ۴ واحد	
۷	و اصول و فروع قرائات (۲)	۲	*	*	*	-	۲		
۸	زبان‌شناسی قرائات	۲	*	*	*	-	۲	تغییر عنوان و سرفصل	
۹	روش تحقیق	۲	*	*	*	-	۲	تغییر عنوان و سرفصل	
۱۰	تفسیر با رویکرد قرائات (۱)	۲	*	*	*	*	۴	تغییر عنوان و سرفصل	
	جمع	۲۰					۲۰		

جدول (۲): تغییرات دروس اختیاری

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد جدید	نوع تغییرات				عنوان قدیم	تعداد واحد قدیم	توضیحات
			عنوان	محتوا	منابع	واحد			
۱	اعراب قرآن	۲	*	*	*	-	۲	تغییر عنوان و سرفصل	
۲	زبان تخصصی	۲	-	*	*	-	۲	تجمع	
۳	تفسیر با رویکرد قرائات (۱)	۲	*	*	*	*	۲	-	
۴	تفسیر با رویکرد قرائات (۲)	۲							
۵	علوم قرآنی	۲	*	*	*	*	۲	درس جدید	
۶	قرائات و مستشرقان	۲	*	*	*	*	۲	درس جدید	
۷	فقه الحدیث	۲	*	*	*	*	۲	درس جدید	
۸	روش تدریس تخصصی قرآن	۲	*	*	*	*	۲	درس جدید	
۹	قرائت متون کهن	۲	*	*	*	*	۲	درس جدید	
۱۰	صوت و لحن (۳)	۲	*	*	*	*	۴	درس جدید	
جمع		۲۰					۲۰	جمع	

لیست دروس کارشناسی ارشد علوم و فنون قرائت بعد از تغییرات:

جدول (۳): واحدهای مقطع کارشناسی ارشد

ردیف	نوع واحد درسی	تعداد واحد
۱	اصلی تخصصی	۲۰
۲	اختیاری	۸
۳	پایان نامه	۴
	جمع	۳۲

جدول (۴): دروس اصلی تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	تجوید قرآن	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۲	تاریخ قرائت و کتابت قرآن	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۳	مبانی و کاربرد وقف و ابتدا	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	
۴	صوت و لحن (۱)	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	
۵	صوت و لحن (۲)	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	
۶	اصول و فنون قرائت (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۷	اصول و فنون قرائت (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۸	زبان‌شناسی قرائت	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۹	روش تحقیق	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۱۰	تفسیر قرآن با رویکرد قرائت (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
	جمع	۲۰	۳۶۸	۲۷۲	۹۶	-	

جدول (۵): دروس اختیاری

توضیحات	پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
		عملی	نظری	جمع			
	-	-	۳۲	۳۲	۲	زبان تخصصی	۱
	-	۶۴	-	۶۴	۲	روش تدریس تخصصی قرآن	۲
	-	-	۳۲	۳۲	۲	قراءات و مستشرقان	۳
	-	-	۳۲	۳۲	۲	فقه‌الحديث	۴
	-	-	۳۲	۳۲	۲	قراءت متون کهن	۵
	-	-	۳۲	۳۲	۲	علوم قرآنی	۶
	-	-	۳۲	۳۲	۲	تفسیر قرآن با رویکرد قراءات (۲)	۷
	-	-	۳۲	۳۲	۲	اعراب قرآن	۸
۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	-	۳۲	۱۶	۴۸	۲	صوت و لحن (۳)	۹
		۹۶	۲۴۰	۳۳۶	۱۸	جمع	

دروس جبرانی:

دانشجویان ورودی مقطع کارشناسی ارشد که مدرک کارشناسی‌شان به جز علوم قرآنی است، موظف هستند که از بین دروس مندرج در جدول (۶)، در مقطع کارشناسی ۶ واحد را بگذرانند. اخذ نمایند.

جدول (۶): دروس جبرانی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	اعراب قرآن (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۲	اعراب قرآن (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۳	واژه‌شناسی (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۴	واژه‌شناسی (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۵	تاریخ حدیث	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۶	صرف (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۷	علوم قرآنی (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۸	نحو (۲)	۴	۶۴	۶۴	-	-	
۹	روش شناسی تفسیر	۲	۳۲	۳۲	-	-	
	جمع	۲۰	۳۲۰	۳۲۰	-		

تجوید قرآن Quran Orthoepy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اصلی- تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

تبیین مبانی دانش تجوید و کسب مهارت در تلاوت قرآن.

رئوس مطالب:

- تعریف لغوی و اصطلاحی و ضرورت فراگیری دانش تجوید و بررسی پیشینه آن در بستر زبان شناسی و قرائات
- بررسی اندام های صوتی و مکانیسم تولید حرف
- بررسی دیدگاه تجویدپژوهان در تبیین مخارج حروف و اقسام آن
- بررسی دیدگاه تجویدپژوهان در تبیین صفات و احکام حروف و انواع آن
- کار عملی در بررسی موارد اختلاف در احکام تجوید به روایت حفص از عاصم

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	-	+	-

بازدید: از جلسات قرآنی و کارگاه های کسب مهارت تلاوت، مسابقات و محافل قرآنی کشور

منابع اصلی:

- حاجی اسماعیلی، محمدرضا (۱۳۹۳). آیین تلاوت قرآن. تهران: نشر تلاوت سازمان دارالقرآن.
- حمد غانم قدوری (۱۹۷۲م). الدراسات الصوتیه عند علماء التجوید. بغداد: مطبقة الخلود.
- قاری، ملاعلی (۲۰۰۶م). المنح الفکریه فی شرح المقدمه الجزریه. دمشق: دارالغوثانی.
- مکی، نصرمحمد (۱۳۴۹). نهاییه القول المفید. شیخ علی محمد صناع. مصر: مصطفی الباب الحلبی.

منابع فرعی:

- انیس، ابراهیم (۱۹۷۵م). آواشناسی زبان عربی. ترجمه صفرزاده. تهران: اسوه.
- ستوده‌نیا، محمدرضا (۱۳۷۷). بررسی تطبیقی میان علم تجوید و آواشناسی. تهران: رایزن.
- قسطلانی، شهاب‌الدین (۱۹۷۲). لطائف الاشارات لفنون القرائات. قاهره: دارالمعارف.

تاریخ قرائت و کتابت قرآن

The History of Recitation and Writing down Traditions of Quran

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اصلی- تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحلیل تاریخ پیدایش و انتشار قرائات و کتابت خط قرآنی و اصول حاکم بر آن

رئوس مطالب:

الف) قرائات:

- تعریف قرائات و آشنایی با قاریان دهگانه
- تاریخ پیدایش و انتشار قرائات در جهان اسلام
- تواتر و حجیت قرائات
- قرائات مشهور و شاذ
- ب) کتابت و رسم

- تعریف لغوی اصطلاحی و ضرورت فراگیری دانش رسم الخط قرآن و پیشینه آن در فرهنگ عربی زمان نزول
- آشنایی با تصاویر حروف عربی قبل از نزول قرآن
- تدوین مصاحف عثمانی و سیر تحول خط عربی در نگارش متن قرآن
- بررسی تعامل یا تقابل قرائات قرآن با مصاحف عثمانی
- بررسی شیوه‌های علامت‌گذاری «ضبط» بر حروف قرآن
- آشنایی با منابع مهم دانش رسم و ضبط قرآن
- بررسی حکم پیروی از رسم المصحف عثمانی

روش ارزیابی:

ارزنیایی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	-	+	+

بازدید: بازدید از کتابخانه‌ها و موزه‌های قرآنی ویژه رسم الخط قرآن

منابع اصلی:

- الحمد، غانم قدوری (۱۳۷۶). رسم الخط مصحف. ترجمه یعقوب جعفری. تهران: اسوه.
- الدانی، عثمان بن سعید (۱۹۹۲م). المقنع فی معرفه مرسوم مصاحف اهل الامصار. دمشق: دارالفکر.
- سجستانی، ابن ابی داوود (۱۹۶۳م). المصاحف. مصر: مطبعه الحمانیه.
- الفضلی، عبدالهادی (۱۴۰۵ق). القراءات القرآنیه تاریخ و تعریف. بیروت - لبنان: دار القلم.
- کردی، محمدطاهر عبدالقادر (۱۳۶۵ق). القرآن و غرائب رسمه و حکمه. جدّه، بی نا.
- محیسن، محمدسالم (۱۴۰۹ق). فی رحاب القرآن الکریم و هو یشتمل علی تاریخ القرآن. بیروت: دارالجیل.

منابع فرعی:

- ارکاتی، محمدغوث (بی تا). نشر المرجان فی رسم نظم القرآن. بی جا: بی نا.
- تفکری، حسن (۱۳۸۵). پژوهشی در رسم الصحف. شیوه‌های علامت‌گذاری در قرآن کریم. تهران: پیام عدالت.
- جعبری، برهان‌الدین (۱۴۳۱). جمیله ارباب المراد فی شرح عقیله اتراب القصائد. دمشق: دارالغوثانی للداراسات القرآنیه.
- شنقیطی، محمد حبیب... (۱۳۹۲ق). ایقاظ الاعلام لوجوب اتباع رسم المصحف الامام. حمص: مکتبه المعرفه.
- مهدوی، ابوالعباس (۱۴۳۰ق). هجاء مصاحف الامصار. مصر: دار ابن الجوزی.

مبانی و کاربرد وقف و ابتدا

Basic Principles and Applied of Stopping and Commencing Recitation

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی*: ۱
نوع درس: اصلی-تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

تحلیل مبانی وقف و ابتدا و کاربرد آن در آیات مشکل قرآن

رئوس مطالب:

- کلیات: تعریف وقف و ابتدا، بیان اهمیت و جایگاه آن در علم قرائت قرآن و بررسی پیشینه آن
- بررسی دیدگاه‌ها درباره انواع وقف و ابتدا و وقف به آخر کلمات و انواع آن‌ها در قرائات
- بررسی اقسام وقف و تقسیمات آن
- بررسی علائم وقف و ابتدا و مواضع وقف و ابتدا در آیات طولانی
- تحلیل ادبی آیات مشکل از نظر وقف و ابتدا توسط دانشجویان
- تحلیل عملی قرائت قاریان ممتاز جهان اسلام از لحاظ وقف و ابتدا
- اجرا و رعایت وقف و ابتدا در هنگام قرائت قرآن توسط دانشجویان با نظارت استاد

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	-	+	+

بازدید:

* تعداد ساعات عملی این درس ۳۲ ساعت است.

منابع اصلی:

- الدانی، عثمان بن سعید (۱۴۰۷). المکتفی فی الوقف و الابداء. بیروت: مؤسسه الرساله.

- السجاوندى، محمدابن طيفور (١٩٧٣). علل الوقوف. رياض: مكتبه الرشد.
- عوض صالح، عبدالكريم ابراهيم (١٤٢٧). الوقف و الابتدا وصلتها بالمعنى. قاهره: دارالسلام.
- مجدى محمد، حسين (٢٠٠٦). الوقف فى القراءات القرآنيه. اسكندريه: دارابن خلدون.

منابع فرعى:

- ابن الانبارى، محمدبن القاسم (١٩٧١). ايضاح الوقف و الابتداء. دمشق: مجمع اللغه العربى.
- شاكر، محمدكاظم (١٣٨١). قواعد وقف و ابتدا در قرائت قرآن. قم: بوستان كتاب.
- مجدى محمد حسين (٢٠٠٦). الوقف فى القراءات القرآنيه. الاسكندريه: دار ابن خلدون.

اصول و فروع قرائات (1)

Principles and Technics of Recitatons(1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اصلی-تخصصی	پیشنیاز: تجوید عالی و اصول

هدف درس:

تبیین مبانی و اصول قرائات قراء سبعه

رئوس مطالب:

- سندشناسی قرائت قاریان هفتگانه و بررسی ویژگی‌های آنان
- استعاذه
- بسمله
- هاء کنایه
- مدود
- میم جمع
- نقل و حذف و سکت همزه
- بررسی واژگان مورد اختلاف در متن قرآن «فرش الحروف» نافع و ابن کثیر و ابو عمرو بصری

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	-	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- پورفرزيب، ابراهيم (۱۳۶۸). تهذيب القرائه در شرح قواعد و قرائات قراء سبعة. تهران: كعبه.
- حاجی اسماعیلی، محمدرضا (۱۳۹۵). شرح شاطبيه در اصول قرائات. تهران: تلاوت.
- ابن القاصح، علی بن عثمان (۱۹۹۴). سراج القارئ المبتدی و تذکار المقرئ المنتهى. بيروت: دارالفکر.
- ضباع، علی محمد (۱۴۳۶). الاضائه فی بیان اصول القرائه. بيروت: دارالکتب العلميه.

منابع فرعی:

- حاجی اسماعیلی، محمدرضا (۱۳۸۳). قرائات هفتگانه ترجمه التيسير. تهران: سروش.
- خطيب، عبدالطيف محمد (۱۳۷۹). معجم القراءات. دمشق: دارسعد الدين.
- شهیدی پور، محمدرضا (۱۳۹۰). درسنامه قرائات. قم: جامعه المصطفی العالمیه.

اصول و فروع قرائات (۲)

Principles and Technics of Recitaton(2)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اصلی-تخصصی	پیشنیاز: تجوید عالی و اصول و فروع قرائات (۱)

هدف درس:

تبیین کلیات و اصول قرائات قراء سعه

رئوس مطالب:

- ادغامات
- فتح و اماله و تقلیل حرف یاء
- ترفیق و تفخیم و تغلیظ حرف راء و لام
- اختلاس
- احکام نون ساکن و تنوین
- وقف به روم، الحاق، حذف و اثبات
- وقف بر کلمات مهموز
- بررسی یانات اضافه
- بررسی واژگان مورد اختلاف در متن قرآن «فرش الحروف»

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- پورفرزيب، ابراهيم (۱۳۶۸). تهذيب القرائه در شرح قواعد و قرائات قراء سبعه. تهران: كعبه.
- حاجى اسماعيلى، محمدرضا (۱۳۹۵). شرح شاطبيه در اصول قرائات. تهران: تلاوت.
- ابن القاصح، على بن عثمان (۱۹۹۴). سراج القارئ المبتدى و تذكر المقرئ المنتهى. بيروت: دارالفكر.
- ضباع، على محمد (۱۴۳۶). الاضائه فى بيان اصول القرائه. بيروت: دارالكتب العلميه.

منابع فرعى:

- خطيب، عبدالطيف محمد (۱۳۷۹). معجم القراءات. دمشق: دارسعد الدين.
- حاجى اسماعيلى، محمدرضا (۱۳۸۳). قرائات هفتگانه ترجمه التيسير. تهران: سروش.
- شهيدى پور، محمدرضا (۱۳۹۰). درسنامه قرائات. قم: جامعه المصطفى العالميه.

زبان‌شناسی قرائات
Quran Linguistics

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع درس: اصلی - تخصصی	پیشنیاز:-

هدف درس:

تبیین دیدگاه‌های زبان‌شناسی جدید و بهره‌گیری از آن در راستای فهم زبان قرآن و قرائات

رئوس مطالب:

- آشنایی کلی با دانش زبان‌شناسی و شاخه‌های آن
- آشنایی با خانواده‌های زبانی سامی، حامی و آسیاتیک
- تبارشناسی واژگان عربی کهن سریانی، سامی و عبری
- ویژگی‌های زبانشناختی قرائات قرآنی
- مقایسه برخی مختصات آوایی قرائات و لهجه‌های عربی
- رابطه قرائات و نحو عربی
- آناتومی و فیزیولوژی دهان و گفتار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	-	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- باطنی، محمدرضا (۱۳۸۸). پیرامون زبان و زبان‌شناسی. تهران: فرهنگ معاصر.
- حجازی، محمود (۱۳۷۹). زبان‌شناسی عربی. ترجمه حسین سیدی. مشهد: آستان قدس رضوی.
- صفوی، کورش (۱۳۸۷). درآمدی بر معنی‌شناسی. تهران: سوره مهر.
- صفوی، کورش (۱۳۸۲). معنی‌شناسی کاربردی. تهران: همشهری.
- مشکور، محمدجواد (۱۳۵۷). فرهنگ تطبیقی عربی، زبان‌های سامی و ایرانی. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- مشکوه‌الدینی، مهدی (۱۳۷۶). سیر زبان‌شناسی. مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- مشکوه‌الدینی، مهدی (۱۳۹۲). ساخت‌آوایی زبان: بحثی درباره صداهای زبان و نظام آن. مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.

منابع فرعی:

- ستوده‌نیا، محمدرضا (۱۳۷۸). بررسی تطبیقی علم تجوید و آواشناسی. تهران: رایزن.
- فهیمی حجازی، محمود (۱۳۷۹). زبان‌شناسی عربی. ترجمه سید حسین سیدی. تهران: سمت.
- عبدالتواب، رمضان (۱۳۶۷). مباحثی در فقه اللغه و زبان‌شناسی عربی. مشهد: آستان قدس رضوی.
- یول، جورج (۱۳۷۸). بررسی زبان. ترجمه محمود نورمحمدی. تهران: انتشارات رهنما.

روش تحقیق Research Methodology

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اصلی-تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

تبیین کلیات روش تحقیق در علوم و فنون قرائات

رئوس مطالب:

- تبیین انواع روش‌های تحقیق و بررسی انواع روش‌های تحلیل: (تحلیل متن، تحلیل محتوا، تحلیل گفتمان، تحلیل روایت‌شناختی، تحلیل نشانه‌شناختی)
- تبیین متن، فرامتن، پیشامتن در نصوص دینی و تأثیر آن در توجیه قرائات مختلف قرآنی
- تحقیق در حوزه کتاب‌شناسی تخصصی علوم و فنون قرائات
- تحقیق در حوزه سیاق‌شناسی آیات دارای اختلاف قرائات
- تبیین فرایند تحقیق و مراحل نگارش پایان‌نامه
- تبیین روش‌های استخراج مقاله از پایان‌نامه
- تحقیق در حوزه طبقات قاریان و حافظان قرآن

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	-	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابن جزری، محمد بن محمد (۱۳۵۲). غایه النهایه فی طبقات القراء. مصر: مکتبه الخانجی.
- پاکتچی، احمد (۱۳۹۲). روش تحقیق در علوم قرآن و حدیث. تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- چی ورتن، ثورا (۱۳۶۴). راهنمای نوشتن رساله های پژوهشی. ترجمه محمدنقی مهدوی. تهران: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، مرکز اسناد و مدارک علمی.
- دشتی، محمد (۱۳۶۶). ابزار و وسائل تحقیق (روش های انتخاب و تحقیق در علوم اسلامی). قم: بی نا.
- سلار، امین الدین (۱۳۸۲). طبقات الغراء السبعه و ذکر مناقبهم و قراءتهم. بیروت: المکتبه العصریه.
- قاسم نژاد، زهرا؛ ستوده نیا، محمدرضا و شاملی، نصرالله (۱۳۹۳). اثر سیاق در اختیار قراءات. قم: مجمع ذخایر اسلام.
- موزر، کلاوس آدولف (۱۳۶۷). روش تحقیق. مترجم: کاظم ایزدی. تهران: کیهان.
- محیسن، محمدسالم (۱۳۹۶). المستنیر فی تخریج القراءات المتواتر من حیث اللغه. مصر: مکتبه جمهوری.

منابع فرعی:

- ابی عبدالله محمد بن احمد الذهبی (۱۴۱۷ق). معرفه القراء الکبار. بیروت-لبنان: دارالکتب العلمیه.
- حسین نژاد، قدرت (۱۳۵۷). روش تحقیق مفهومی در متون اسلامی. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- رنجبر، احمد (۱۳۶۸). روش تحقیق و ماخذشناسی. تهران: نشر اساطیر.
- سلار، امین الدین (۱۳۸۳). طبقات الغراء السبع. بیروت: دارالکتب العربی.
- محیسن، محمدسالم (۱۴۱۲ق). معجم حفاظ القرآن عبر التاريخ. بیروت: دارالجیل.
- مرادی، نورالله (۱۳۵۱). روش استفاده از کتابخانه، تهران: موسسه تحقیقات و برنامه ریزی علمی و آموزشی.
- مور، نیک (۱۳۷۲). چگونه پژوهش کنیم. ترجمه فاطمه رهادوست. تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی.
- نرم افزارهای قرائت قرآن.

تفسیر با رویکرده قرائات (۱)
Quran Commentary(1)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اصلی - تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

تحلیل آراء مفسران در آیات دارای اختلاف قرائات و بررسی و نقد شبهات موجود در آیات ۱۵ جزء اول قرآن

رئوس مطالب:

- آیات ۱۶۰ و ۲۶۰ سوره بقره
- آیه ۳۵ سوره آل عمران
- آیه ۱ سوره النساء
- آیات ۶، ۱۰۵، ۱۰۶ و ۱۱۲ سوره المائده
- آیات ۲۷، ۵۷ و ۱۵۹ سوره الانعام
- آیات ۱۱۱، ۱۸۹ و ۲۰۰ سوره الاعراف
- آیات ۱۸ و ۷۲ سوره الانفال
- آیات ۳۷، ۱۰۳ و ۱۲۰ سوره التوبه
- آیات ۱۶، ۲۲، ۳۴ و ۶۱ سوره یونس
- آیات ۲۸، ۴۶ و ۱۱۱ سوره هود
- آیات ۶۴ و ۱۱۰ سوره یوسف
- آیه ۴۶ سوره ابراهیم
- آیه ۲۷ سوره النحل
- آیات ۷ و ۳۸ سوره الاسراء
- آیات ۱۷، ۵۸ تا ۸۲ و ۸۳ تا ۱۱۰ سوره الکهف

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	-	+	+

بازدید: -

منايع اصلى:

- أوسى، محمودبن عبدا... (١٤١٤ق). روح المعانى فى تفسير القران العظيم و السبع المئانى. بيروت: دارالفكر.
- زمخشرى، محمودبن عمر (١٤٠٧ق). الكشاف عن الحقايق غوامض التنزيل. بيروت: دارالكتب العربى .
- طباطبايى، محمد حسين (١٩٧٢م). الميزان فى تفسير القران. بيروت: مؤسسه الاعلمى.
- طبرسى، فضلبن حسن (١٣٧٤ق). مجمع البيان لعلوم القران. تهران: انتشارات اسلاميه.
- طبرى، محمدبن جرير (١٤١٢ق). جامع البيان فى تفسير القران. بيروت: دارالمعرفه.
- فخررازى، محمدبن عمر (١٤١١ق). التفسير الكبير. بيروت: دار احياء التراث العربى.

منايع فرعى:

- ابن كثير، اسماعيلبن عمر (١٤١٠ق). تفسير القران العظيم. بيروت: مكتبه الهلال.
- سيب، خيرالدين (١٣٨٧). القراءات القرآنيه و اثرها فى اختلاف الاحكام الفقهييه. بيروت: دار ابن خرم.
- طوسى، محمدبن حسن (١٤٠٩ق). التبيان فى تفسير القران. قم: مكتبه المرعشى النجفى.
- عناد، جواد كاظم (١٣٩٠). القراءات القرآنيه فى كتب المعانى القران: قراءه فى التوجيه الصوتى. بيروت: مؤسسه الانتشار العربى.
- مغنيه، محمدجواد (١٩٨١). الكاشف. بيروت: دارالجواد.

صوت و لحن (۱) Melody and Tone (1)

تعداد واحد نظری: ۱	تعداد واحد عملی: ۱
نوع درس: اصلی-تخصصی	پیشنیاز:-

هدف درس:

شناخت صوت، ویژگی های موسیقایی آن، یادگیری تمرینات صدا و آشنایی با مبانی بهداشت صوتی.

رئوس مطالب:

- آشنایی با ماهیت صوت، و چگونگی تولید صدا
- شناخت ویژگی های اصوات موسیقایی (شامل: ارتفاع، شدت، طنین، مدت، تحریر)
- آشنایی با عوامل موثر در شکل گیری و نیکویی صوت
- آشنایی با انواع صوت، اندام های دریافت، تولید و تشدید صدا
- فراگیری تمرینات صدا(شامل: تمرین انعطاف و وسعت، تمرینات پردازش صوت، تمرین استقامت صدا)
- شناخت اختلالات صدا، نشانه ها و بیماری های آن (شامل: اختلالات در بلندی، اختلالات در زیر و بمی، اختلالات در کیفیت)
- آشنایی با اصول بهداشت صوت (شامل: اصول عمومی بهداشت صوتی، اصول اختصاصی بهداشت صوتی برای کاربران حرفه ای صدا)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	-	+	-

بازدید: بازدید از مسابقات قرآن کریم، دیدار با استادان قرائت و حضور در جلسات و مؤسسات آموزش.

منابع اصلی:

- شاه‌میوه اصفهانی، غلامرضا (۱۳۹۲). پژوهشی در جلوه‌های موسیقایی هنر تلاوت. تهران: انتشارات فنون تلاوت.
- شاه‌میوه اصفهانی، غلامرضا (۱۳۹۳). معماری تلاوت. چاپ چهارم. تهران: انتشارات تلاوت.
- عبدالباقی بن عبدالرحمن بن سرافه (۱۴۳۰ق). قواعد نقد القرائات القرآنیة. عربستان سعودی: دار کنوز اشبیلیا.
- قاسمی، مسعود و مهدی دارویی (۱۳۹۱). چگونه از حنجره و صدای خود مراقبت کنیم. چاپ سوم. تهران: تیمورزاده.
- میرزایی، امین (۱۳۹۳). هنر آسمانی: پژوهشی در فن انشاد و تواشیح دینی. بی‌جا: رنگینه.
- میرزایی، امین و امساک، حمید (۱۳۸۸). تاریخ تحلیلی پیدایش فن تلاوت در مصر. اصفهان: مهر قائم.
- شاه میوه، CD آموزشی نغمات قرآنی
- شعاعی، CD آموزشی نغمات صوت و لحن
- آزمایشگاه زبان و استفاده از ابزارهای الکترونیکی در صوت و لحن

منابع فرعی:

- میرزایی، سید امین (۱۳۸۸). الزمن الجمیل؛ تاریخ تحلیلی پیدایش فن تلاوت در مصر. اصفهان: انتشارات مهر قائم.

مکان و ابزارهای آموزشی: آزمایشگاه مجهز به وسایل سمعی و بصری.

صوت و لحن (۲)

Melody and Tone (2)

تعداد واحد نظری: ۱	تعداد واحد عملی: ۱
نوع درس: اصلی-تخصصی	پیشنیاز: صوت و لحن (۱)

هدف درس:

آشنایی با اجناس و انواع مقامات موسیقی عربی، شناخت فواصل، مقامات اصلی، فرعی و مرکب رایج در فن تلاوت.

رئوس مطالب:

- آشنایی با مفاهیم و موضوعات پایه در مقام‌شناسی (شامل: درجه یا نُت، سُلْم و مفتاح، بُد و مسافت، دیوان و دانگ، ثلاثی، جنس، عَقْد، مقام و گام، قرار یا تونیک، غَمَّاز با دومینانت، جواب یا اُکتاو، جواب الجواب، درجاتِ دیوان اساسی، انتقال و تصویر)
- آشنایی با اجناس (شامل: شناخت انواع اجناس، آشنایی با حالت‌های انفصال، اتّصال و تداخل)
- آشنایی با انواع مقامات (شامل: شناخت انواع اجناس، آشنایی با حالت‌های انفصال، اتّصال و تداخل)
- آشنایی با انواع مقامات (شامل: مقام اصلی و دلایل تمایز مقامات، مقام فرعی و ماهیت آن، مقام مرکب و ماهیت آن)
- یادگیری اصلی‌ترین فواصل رایج در فنّ تلاوت (شامل: شش پرده، سه و نیم پرده، یک و نیم پرده، سه چهارم پرده، نیم پرده)
- شناخت اجناس و عقود مشهور عربی (شامل: جنس عجم، جنس نِه‌اوند، جنس کُرد، جنس حجاز، عقد نواثر، جنس راست، جنس بیاتی، جنس صبا، ثلاثی سیکا)
- یادگیری مقامات اصلی و شناخت اَشکال صعودی و نزولی آن‌ها (شامل: عجم، نِه‌اوند، کُرد، حجاز، نواثر، راست، بیاتی، صبا، سیکا)
- یادگیری مقامات فرعی رایج در فنّ تلاوت (شامل: راست چهارگاه، راست نوا، راست کُردان، بیات نوا، بیات حسینی، بیات عجمی، بیات محیّر، حجاز نوا، حجاز حسینی، حجاز عجمی، حجاز محیّر، صبا نوا، صبا عجمی، صبا محیّر، نِه‌اوند نوا، نِه‌اوند کُردان، عجم چهارگاه، سیکا اوج، سیکا بُزُرک)
- یادگیری مقامات مرکب رایج در فنّ تلاوت (شامل: سوزناک، ماهور، نوروز، حسینی، شوری، نِهْفَت، عشّاق مصری، مرصّع، حجاز کار، زنکران، شوق‌افزا، نکریز، هُزام، بَسْتِنِکار)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	-	+	-

بازدید: بازدید از مسابقات قرآن کریم، دیدار با استادان قرائت و حضور در جلسات و مؤسسات آموزش فنون تلاوت.

منابع اصلی:

- شاه‌میوه اصفهانی، غلامرضا (۱۳۹۲). پژوهشی در جلوه‌های موسیقایی هنر تلاوت. تهران: انتشارات فنون تلاوت.
- شاه‌میوه اصفهانی، غلامرضا (۱۳۹۳). معماری تلاوت. چاپ چهارم. تهران: انتشارات تلاوت.
- عبدالباقی بن عبدالرحمن بن سرافه (۱۴۳۰ق). قواعد نقد القرائات القرآنیة. عربستان سعودی: دار کنوز اشبیلیا.
- میرزایی، امین (۱۳۹۳). هنر آسمانی: پژوهشی در فن انشاد و توشیح دینی. بی‌جا: رنگینه.
- میرزایی، امین و امساک، حمید (۱۳۸۸). تاریخ تحلیلی پیدایش فن تلاوت در مصر. اصفهان: مهر قائم.
- شاه میوه، CD آموزشی نغمات قرآنی
- شعاعی، CD آموزشی نغمات صوت و لحن
- آزمایشگاه زبان و استفاده از ابزارهای الکترونیکی در صوت و لحن

منابع فرعی:

- میرزایی، سید امین (۱۳۸۸). الزمن الجمیل؛ تاریخ تحلیلی پیدایش فن تلاوت در مصر. اصفهان: انتشارات مهر قائم.

مکان و ابزارهای آموزشی: آزمایشگاه مجهز به وسایل سمعی و بصری.

صوت و لحن (۳) Melody and Tone (3)

تعداد واحد نظری: ۱	تعداد واحد عملی: ۱
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: صوت و لحن (۲)

هدف درس:

شناخت تکنیک‌ها، امکانات و ابزارهای صوتی و لحنی، تکنیک‌های تعبیر معنا و آشنایی با واژگان تخصصی فن تلاوت.

رئوس مطالب:

- شناخت تکنیک‌ها و امکانات صوتی (شامل: «بَحّه»، «تحرک صوتی سه بُعدی»، «مهار صدا»، «کِرِشِنْدو»، «دی کِرِشِنْدو»)
- شناخت ابزارها، تکنیک‌ها و امکانات لحنی و ادائی (شامل: «رکوب بر درجه موسیقایی صحیح»، «قَفَلات حَرّاقه»، «صَخْرِیّه»، «مفاجئه یا غیرمترقبه یا انتظاری»، «تحریرهای زیر یا عَرَب، میانه، درشت، گلوئی، سایشی، ناپیوسته، حجمی یا قدرتی، وُلومی»، «تکیه‌ها یا آکسان‌ها»، «تکنیک‌های مربوط به نَفَس»، «تَعَدّیّه المقامات و تلوین نَعْمی»، «فاصله مُتَقَن و سلامت اداء»، «تَغْرِید»، «اداء ولید اللّحظه»، «رَشاقَت در اداء و تَقْنیه التّفنِیش»، «لغزاندن صدا»)
- شناخت تکنیک‌ها و رویکردهای تعبیری (شامل: «مُواکبه یا مصایره صوتی»، «تطبیق یا تصویر نَعْمی»، «برجسته‌سازی معانی و جمله مفیده»، «اسلوب مباحثه یا عنصر مفاجئه»، «تعایش»، «حسن اختیار در آیات»)
- شناخت آسیب‌های فنی در لحن (شامل: «سرعت اختیاری»، «تَأوّه»، «تمطیط»، «تَنافُر و نَشاز»)
- آشنایی با واژگان مصطلح و تخصصی فن تلاوت

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	-	+	-

بازدید: بازدید از مسابقات قرآن کریم، دیدار با استادان قرائت و حضور در جلسات و مؤسسات آموزش فنون تلاوت.

منابع اصلی:

- شاه‌میوه اصفهانی، غلامرضا (۱۳۹۲). پژوهشی در جلوه‌های موسیقایی هنر تلاوت. تهران: انتشارات فنون تلاوت.
- شاه‌میوه اصفهانی، غلامرضا (۱۳۹۳). معماری تلاوت. چاپ چهارم. تهران: انتشارات تلاوت.
- عبدالباقی بن عبدالرحمن بن سرافه (۱۴۳۰ق). قواعد نقد القرائات القرآنیة. عربستان سعودی: دار کنوز اشبیلیا.
- قاسمی، مسعود و مهدی دارویی (۱۳۹۱). چگونه از حنجره و صدای خود مراقبت کنیم. چاپ سوم. تهران: تیمورزاده.
- میرزایی، امین (۱۳۹۳). هنر آسمانی: پژوهشی در فن انشاد و تواشیح دینی. بی‌جا: رنگینه.
- میرزایی، امین و امساک، حمید (۱۳۸۸). تاریخ تحلیلی پیدایش فن تلاوت در مصر. اصفهان: مهر قائم.
- شاه میوه، CD آموزشی نغمات قرآنی
- شعاعی، CD آموزشی نغمات صوت و لحن
- آزمایشگاه زبان و استفاده از ابزارهای الکترونیکی در صوت و لحن

منابع فرعی:

- میرزایی، سید امین (۱۳۹۲). هنر آسمانی؛ پژوهشی در فن انشاد و تواشیح دینی. اصفهان: رنگینه.

مکان و ابزارهای آموزشی: آزمایشگاه مجهز به وسایل سمعی و بصری.

اعراب قرآن

Syntax and Inflection in the Holy Quran

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

ایجاد توانمندی در تجزیه و ترکیب صرفی و نحوی آیات قرآن دارای اختلاف قرائی

رئوس مطالب:

- آیه ۳۵ سوره آل عمران
- آیات ۱۱۱، ۱۸۹ و ۲۰۰ سوره الاعراف
- آیات ۳۷، ۱۰۳ و ۱۲۰ سوره التوبه
- آیات ۶۴ و ۱۱۰ سوره یوسف
- آیه ۴۶ سوره ابراهیم
- آیات ۷ و ۳۸ سوره الاسراء
- آیات ۱۷، ۵۸ تا ۸۲ و ۸۳ تا ۱۱۰ سوره الکهف
- آیات ۲۲ تا ۲۵ و ۸۳ تا ۹۸ سوره مریم
- آیات ۲، ۲۵ و ۴۰ سوره الحج
- آیات ۱۴، ۲۱، ۳۲ و ۴۰ سوره الاحزاب
- آیه ۱۶ سوره سبأ
- آیات ۶۲، ۶۳ و ۸۴ سوره ص
- آیات ۱۵ تا ۱۷ سوره احقاف
- آیات ۱ تا ۱۴ سوره الجن

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	-	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- درویش، محیی الدین (۱۴۰۸ق). اعراب القرآن الکریم و بیانه. بیروت: الیمامه، دارابن کثیر.
- زجاج، ابراهیم بن سری (۱۹۶۳م). اعراب القرآن. قاهره: المرسته المصریه العامه للتألیف و الترجمه و الطباعه و النشر.
- صافی، محمود (۱۴۱۱ق). الجدول فی اعراب و صرفه و بیانه. مع فوائد نحویه هامه. دمشق، بیروت: دار الرشید، موسسه الایمان.
- عبدالواحد صالح، بهجت (۱۴۱۴ق). الاعراب المفصل لکتاب الله المرتل. عمان: دارالفکر.
- عکبری، عبد الله بن حسین (۱۳۸۹ق/۱۹۶۹م). إملاء ما من به الرحمن من وجوه الإعراب والقراءات فی جمیع القرآن. تحقیق: ابراهیم عطوه عوض. مصر: مکتبه و مطبعه مصطفى ألبابی الجلسی والاولاده.
- مکی بن حموش (۱۴۰۸ق). مشکل اعراب القرآن. بیروت: موسسه الرساله.
- سلیمان زاده نجفی، محمدرضا. نرم افزار اعراب قرآن.

منابع فرعی:

- ابن الانباری، عبدالرحمن بن محمد (۱۴۲۴ق). البیان فی غریب اعراب القرآن. بیروت: مکتبه الآداب.
- باقولی، علی بن الحسین (۱۳۸۹). کشف المشکلات و ایضاح المعضلات فی اعراب القرآن و علل القراءات. منصوره: دارالیقین.
- عیسی، محمدمسعود (۲۰۰۸م). اثر القراءات القرآنیه فی الفهم اللغوی. قاهره: دارالاسلام.
- محسن، محمدمسالم (۱۳۹۶). المستنیر فی تخریج القراءات المتواتر من حیث اللغه. مصر: مکتبه جمهوریه.

قرائت و مستشرقان Reading and Orientalists

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحلیل مطالعات مستشرقان در موضوع خوانش‌های متفاوت از متن قرآن کریم

رئوس مطالب:

- پیشینه تاریخی موج پژوهش‌های استشرافی
- علل و انگیزه‌های مستشرقین از پرداختن به علم قرائات
- بررسی مطالعات علمی - پژوهشی مستشرقان: (مطالعات تاریخی و مطالعات زبان شناسی)
- بررسی مطالعات تبشیری - تبلیغی مستشرقان: (وحيانی نبودن، وقوع تحریف و معارضه‌پذیری قرآن کریم)
- مستشرقان مشهور و آثار ایشان: (گلدزیهر، تئودور نولدکه، برگستراستر، اتو پریتمل، آرتور جفری، رژی بلاشر، کومارا زومی، مرگلیوت و...)
- بررسی شبهات:
- یکسان‌سازی متن قرآنی با متون کهن سریانی
- ادعای شکل‌گیری متن قرآن در قرون پس از اسلام (نظریه ونز برو)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	-	+	-

بازدید: بازدید از مراکز پژوهش بین‌المللی و داخلی

منابع اصلی:

- اللبان، ابراهیم‌عبدالمجید (۱۹۷۰م). المستشرقون و الاسلام. قاهره: الازهر.
- اسکندرو، محمدجواد (۱۳۸۶). مستشرقان و تاریخ‌گذاری قرآن. قم: مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی.
- زمانی، محمدحسن (۱۳۸۵). مستشرقان و قرآن: نقد و بررسی آراء مستشرقان درباره قرآن. قم: بوستان کتاب.
- سعید، ادوارد (۱۳۷۷)، شرق‌شناسی. ترجمه عبدالرحیم گواهی. قم: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- عوض، ابراهیم (۲۰۰۳م). المستشرقون و القرآن. قاهره: دارالقاهره.
- علی‌الصغیر، محمدحسین (۱۳۷۲). خاورشناسان و پژوهش‌های قرآنی. ترجمه محمدصادق شریعت. قم: نشر امیر.
- مقدادی، ف (بی تا). الاسلام و الشبهات المستشرقین. تهران: مجمع جهانی اهل بیت.
- Cantwell Smit, Wilfred (2009), "Studies in Arabic Literary Quranic commentary", Leiden: Boston.
- Leemhuis, Frederik, (2004), "Readings of the Quran", Encycloaedia of the Quran. Brill, Leiden: Boston.
- Luxenberg, Christoph, (2000), "Die Syro-aramische Lesart des Koran", Ein Beitrag zur Entschlsselung der Koransprache, Berlin: Das Arabische Buch.

منابع فرعی:

- پاکتچی، احمد (۱۳۹۱). تاریخ علم قرائت قرآن کریم. تهیه و تنظیم محمد جانی پور. تهران: انجمن علمی دانشگاه امام صادق(ع).
- دسوقی، محمد (۱۳۷۵ش). سیر تاریخی و ارزیابی اندیشه شرق‌شناسی. مترجم: محمود رضا افتخارزاده. تهران: نشر هزاران.
- Goldziher, ignaz, (1920); Die Richtungen der islamschen Koran auslegung, Leiden: Boston.

علوم قرآنى Quranic Sciences

تعداد واحد نظرى: ۲	تعداد واحد عملى:-
نوع درس: اختىارى	پيشنياز:-

هذب درس:

تبببب ووجه و ابعاب اعجاز قرآن، نسخ و اقسام آن و تحربف ناپذبرى قرآن

رئوس مطالب:

- معاشناسى معجزه و معادلهاى آن در قرآن
- ووجه و ابعاب اعجاز قرآن هماننب اعجاز ببببى
- بررسى نظرب نزول وحب و املاب الفاظ قرآن و ارتباط آن با اختلاف قراائب
- بررسى نظرب عرضه اخبره قرآن و آبات منسوخ التلاوه
- بررسى ارتباط قراائب قرآن با نظرب تحربف الفاظ قرآن

روش ارزبابى:

ارزشبابى مستمر	مبان ترم	آزمون نهابى	پروژه
-	+	+	-

بازببب: -

منابع اصلی:

- احمدی، محمد امین (۱۳۷۶ش). تناقض نما یا غیب نمون، نگرشی نو به معجزه. قم: بوستان کتاب.
- بنت الشاطی، عایشه (۱۴۰۴ق). الاعجاز الیانی. قاهره: دارالمعارف.
- خویی، ابوالقاسم (۱۹۸۱م). البیان. بیروت: دارالزهراء.
- زرقانی، محمد عبدالعظیم (۱۴۲۲ق). مناہل العرفان فی علوم القرآن. بیروت: المكتبة العصریه.
- معرفت، محمد هادی (۱۴۱۶ق). التمهید فی علوم القرآن. قم: نشر اسلامی.

منابع فرعی:

- حلو، محمد علی (۱۴۲۶ق). التحریف و المحرفون. قم: مؤسسه السبطين العالمیه.
- معرفت، محمد هادی (۱۳۹۰ش). مصونیت قرآن از تحریف. قم: بوستان کتاب.
- نجارزادگان، فتح الله (۱۴۲۴ق). سلامه القرآن من التحریف و تفنید الافتراءات علی الشیعہ الامامیه. قم: مشعر.
- رافعی، مصطفی (۱۴۱۰ق). اعجاز القرآن و البلاغه النبویه. بیروت: دار الكتاب العربی.
- مصطفی، زید (۱۹۷۱م). النسخ فی القرآن الکریم. بیروت: دارالفکر.

زبان تخصصی

English for Specific Purposes

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

فهم و درک متون قرائی و قرآنی به زبان انگلیسی

رئوس مطالب:

- قرائت و درک متون قرائی به زبان انگلیسی
- ترجمه انگلیسی آیات قرآن
- ترجمه انگلیسی فرازهایی از مقالات قرآن و حدیث
- مهارت‌های ویژه درک و خواندن متون انگلیسی در حوزه علوم قرآن و حدیث

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	-	+	-

بازدید: -

* زبان تخصصی درس تعریف شده در تمام دانشگاه‌های ایران است که بسته به رشته‌های مختلف، متون آن متفاوت خواهد بود. در رشته الهیات نیز این درسی شناخته شده و معمول در دانشگاه‌هاست؛ ضمن این که عناوین پیشنهادی بخشی از رئوس مطالب را پوشش می‌دهد.

منابع:

- The Encyclopedia of Islam (2000). Leiden: Brill: Quran, Naskh, Ijaz, Recitation, The Famous Seven Recitation, Seven Reciters.
- Tabatabai, Mohammad Hossain (1975). Shi'its Islam, Albani: University of New York.
- The Roots of Religion (1982). Qum: Dae Rah-e Haq.
- Arbery, A.J. The Koran Interpreted.

فقه الحدیث

Hadith Jurisprudence

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحلیل روش‌های فهم و درک صحیح احادیث حوزه قرائات

رئوس مطالب:

- مبانی فهم حدیث
- روش فهم حدیث
- فهم مفردات
- فهم ترکیبات
- گردآوری قرینه‌ها
- اسباب صدور حدیث
- تشکیل خانواده حدیثی
- توجه به احادیث معارض
- موانع فهم حدیث
- بررسی عام و خاص، حقیقت و مجاز در حدیث
- بررسی نمونه‌های از احادیث جوامع حدیثی فریقین در موضوعات مرتبط با قرائات

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	-	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابوریه، محمود (۱۹۹۵م). اضواء علی السنه المحمديه. قم: دارالکتاب الاسلامی.
- غروی نائینی، نهله (۱۳۷۹). فقه الحدیث. تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
- غفاری، علی اکبر (۱۳۶۹). تلخیص مقیاس الهدایه. تهران: دانشگاه امام صادق.
- مسعودی، عبدالهادی (۱۳۸۷). روش فهم حدیث. تهران: سمت و دانشکده علوم حدیث.

منابع فرعی:

- حنفی، حسن (۱۳۷۹). من نقد السند الی نقد المتن. قم: مجله علوم و حدیث ش ۱۵ تا ۲۱.
- شبر، عبدا... (۱۴۰۷ق). مصابیح الانوار فی شرح مشکلات الاخبار. بیروت: موسسه النور للمطبوعات.
- عتر، نورالدین (۱۴۰۱ق). منهج النقد فی علوم الحدیث. بیروت: دارالفکر.
- عمری، اکرم ضیاء (۱۴۱۷ق). منهج النقد عند المحدثین مقارنا بالمنهج النقد الغریبه. ریاض: داراشبیلیا.

تفسیر با رویکرد قرائات (۲)
Quran Commentary (2)

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحلیل دیدگاه‌های قرآنی و آراء مفسران در آیات دارای اختلاف قرائات در ۱۵ جزء دوم قرآن

رئوس مطالب:

- آیات ۲۲ تا ۲۵ و ۸۳ تا ۹۸ سوره مریم
- آیات ۱۳ و ۶۳ سوره طه
- آیات ۶۷، ۹۶ و ۹۷ سوره انبیاء
- آیات ۲، ۲۵ و ۴۰ سوره الحج
- آیات ۸، ۷۱ و ۳۶ سوره الزمر
- آیات ۱۴، ۲۱، ۳۲ و ۴۰ سوره الاحزاب
- آیه ۱۶ سوره سبأ
- آیات ۳۲ تا ۴۴ سوره یس
- آیات ۱۰۲ و ۱۳۰ سوره صافات
- آیات ۶۲، ۶۳ و ۸۴ سوره ص
- آیات ۵۰ تا ۵۳، ۲۴، ۳۸، ۷۰ و ۸۷ سوره شوری
- آیه ۲۵ سوره جاثیه
- آیات ۱۵ تا ۱۷ سوره احقاف
- آیات ۱ تا ۱۴ سوره الجن
- آیه آخر سوره المزل

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلى:

- أوسى، محمودبن عبدا... (١٤١٤ق). روح المعانى فى تفسير القران العظيم و السبع المثانى. بيروت: دارالفكر.
- زمخشرى، محمودبن عمر (١٤٠٧ق). الكشاف عن الحقايق غوامض التنزيل. بيروت: دارالكتب العربى .
- طباطبايى، محمد حسين (١٩٧٢م). الميزان فى تفسير القرآن. بيروت: مؤسسه الاعلمى .
- طبرسى، فضل بن حسن (١٣٧٤ق). مجمع البيان لعلوم القرآن. تهران: انتشارات اسلاميه.
- طبرى، محمد بن جرير (١٤١٢ق). جامع البيان فى تفسير القرآن. بيروت: دارالمعرفه.
- فخررازى، محمد بن عمر (١٤١١ق). التفسير الكبير. بيروت: دار احياء التراث العربى.

منابع فرعى:

- ابن كثير، اسماعيل بن عمر (١٤١٠ق). تفسير القرآن العظيم. بيروت: مكتبه الهلال.
- طوسى، محمد بن حسن (١٤٠٩ق). التبيان فى تفسير القرآن. قم: مكتبه المرعشى النجفى .
- عناد، جواد كاظم (١٣٩٠). القراءات القرآنيه فى كتب المعانى القرآن: قراءه فى التوجيه الصوتى. بيروت: مؤسسه الانتشار العربى.
- مغنيه، محمد جواد (١٩٨١). الكاشف. بيروت: دارالجواد.

منابع اصلی:

- اركاتى، محمدغوٲ (بى تا). نثر المرجان فى رسم نظم القرآن. بى جا: بى نا.
- دانى، عثمان بن سعید (۱۳۸۱). التيسير فى القراءات السبع. ترجمه محمدرضا حاجى اسماعیلی. تهران: سروش.
- دانى، عثمان بن سعید (۱۳۸۹). المقنع فى معرفه مرسومه مصاحف اهل المصار. الرياض: دارالتدمريه.
- شعله، محمدبن احمد (۱۳۸۹). شرح شعله الشاطبيه المسمى كنزالمعانى شرح حرز الامانى. بيروت: عالم الكتب.
- ضباع، على محمد (۱۳۹۳). شرح الشاطبيه فى القراءات السبع المسمى ارشاد المرید الى مقصود القصید. قاهره: المكتبه الازهریه للتراث.

منابع فرعى:

- القارى، ابو عاصم عبدالعزيز عبدالفتاح (۵۱۴۰۲). قصیدتان فى تجويد القرآن. مصر: دار مصر للطباعه.
- حاجى اسماعیلی، محمدرضا (۱۳۹۵). شرح شاطبيه در اصول قراءات. تهران: تلاوت.
- قارى، ملاعلى (۲۰۰۶م). المنح الفكریه فى شرح المقدمه الجزريه. دمشق: دارالغوثانى.

روش تدریس تخصصی قرآن
Specialized Teaching Method of Quran

تعداد واحد نظری: -	تعداد واحد عملی*: ۲
نوع درس: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

ارائه عملی شیوه‌های تدریس قرائت قرآن و معیارهای تدریس مطلوب.

رئوس مطالب:

- آشنایی با شیوه‌های تدریس قرائت قرآن به صورت قیاسی، استقرار، تطبیقی
- آشنایی با معیارهای تدریس مطلوب در مراکز علمی و قرآنی
- آشنایی با روش تدریس و اداره کلاس به صورت پرسش و پاسخ و استفاده از معلومات دانشجویان در تفهیم مباحث
- روش تهیه طرح درس و محوربندی مباحث
- تدریس متعلمین در حضور استاد جهت ارائه نظریات اصلاحی و کارشناسی
- ارائه نمونه‌های عملی دانشجویان در درس قرآن با تأکید بر روش‌های تدریس، مدیریت کلاس، وسایل آموزشی و ارزشیابی با تأکید بر کلاس قرآن
- ارائه نمونه‌های عملی تدریس در درس قرآن در سالهای گذشته یا جشنواره‌های تدریس
- شیوه آزمون و ارزیابی
- روش‌های تمرین و قرائت قرآن با متعلمین و به صورت فردی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
-	+	+	-

بازدید: -

* تعداد ساعات عملی این درس ۳۲ ساعت است.

منابع اصلی:

- جزوات و فرم‌های مخصوص
- جزوه استاد
- نوارهای کاست و ویدئو

راه کارهای اجرایی:

- حداکثر شرکت کنندگان در این کلاس ۱۵ نفر می‌باشند.
- در هر جلسه جهت کارآموزی از یک یا دو نفر از دانشجویان جهت تدریس و تمرین و رفع اشکال (در ابتدای کلاس) استفاده خواهد شد.
- به لحاظ علمی بودن کلاس کارهای تحقیقی در منزل از جمله تهیه طرح درس و ... از دانشجویان استفاده گردد.